

JOHAN FLIER

14.

HOE LEGGEN SCHOLEN VERANTWOORDING AF?

Hoe krijg je als samenwerkingsverband zicht op de besteding van de middelen voor passend onderwijs? En op de opbrengsten? We praten erover met Johan Flier, directeur-bestuurder van het Reformatorisch Samenwerkingsverband VO, het enige landelijke samenwerkingsverband. Er vallen 7 vo-scholen en 6 vso-scholen (5 cluster 3 en 1 cluster 4) onder dit samenwerkingsverband. Elke vo-school heeft een voorziening in huis voor cluster 4-leerlingen.

Een keer in de twee jaar bezoekt Flier alle scholen van het samenwerkingsverband. Er staat één punt op de agenda: de kwaliteit van de zorg. In het ondersteuningsplan is vastgelegd waar die kwaliteit aan moet voldoen: een aantal ambities die voor dit samenwerkingsverband bepalend is voor de kwaliteit en de kwaliteitsindicatoren van de inspectie. Allemaal bij elkaar zijn dat dan weer een heleboel agendapunten, die onmogelijk in één gesprek uitvoerig kunnen worden besproken. Daarom worden ze verdeeld over twee gesprekken. In de planperiode van 4 jaar worden op elke school alle indicatoren en ambities onder de loep genomen; elke twee jaar een aantal.

UNIFORMITEIT

Voordat Flier afreist naar een school, leest hij zich uitvoerig in. Hij vraagt de school gegevens en informatie aan te leveren, bijvoorbeeld over thuiszitters, verwijzingen, ondersteuningstoewijzing,

oudertevredenheid en verbeterplannen. “Op grond van die gegevens voer ik het gesprek”, vertelt Flier. “Daarna maak ik over elke school een rapport, waarin ik de bevindingen beschrijf en een oordeel geef over de kwaliteit. De school reageert daarop en geeft aan waaraan de komende jaren zal worden gewerkt. Op basis van de individuele rapporten schrijf ik vervolgens een eindrapport, waarin ik uitspraken doe over de kwaliteit van het samenwerkingsverband als geheel. Ik stel vast wat goed gaat en wat beter moet.”

Deze inhoudelijke verantwoording van de scholen geeft het samenwerkingsverband zeker informatie over de opbrengsten van passend onderwijs, maar Flier zoekt naar mogelijkheden om dat in de toekomst nog beter in kaart brengen. “Scholen zouden hun cluster 4-leerlingen na het schoolverlaten bijvoorbeeld nog twee jaar kunnen volgen, net zoals dat gebeurt in cluster 3. Dan weet je of je met de goede dingen bezig bent geweest toen ze op jouw school zaten. Die slag moeten we wat mij betreft nog maken.”

Maar over het algemeen is Flier te spreken over de werkwijze, met name omdat de opbouw van het ondersteuningsplan op alle niveaus terugkomt: in de gesprekken op de scholen, in de schoolrapportages, maar ook in de risicoanalyse en in de verantwoording die Flier drie keer per jaar aflegt aan de Raad van Toezicht van het samenwerkingsverband. “Het is zo voor iedereen glashelder waarover we rapporteren. Die uniformiteit geeft veel duidelijkheid en rust.”

ONMOGELIJK?

Het lag daarom voor de hand om ook voor de financiële verantwoording eenduidigheid en uniformiteit na te streven. Daarvoor kreeg Flier de handen echter niet meteen op elkaar. “Ik wilde een format ontwikkelen dat alle scholen gebruiken voor de financiële verantwoording, maar de schoolbesturen zagen dat aanvankelijk niet zitten. Het leek hen onmogelijk om zo’n format te maken, omdat ze allemaal hun eigen financiële systemen hebben, die enorm van elkaar verschillen. Dat was inderdaad een punt. Maar hoe moest ik dan inzicht krijgen in de besteding van de middelen?”

Het belang daarvan is evident, zeker omdat dit samenwerkingsverband heeft gekozen voor het schoolmodel: op basis van leerlingenaantallen worden alle middelen over de scholen verdeeld. “Het gaat om behoorlijke bedragen”, zegt Flier. “De grootste school krijgt ruim een miljoen euro per jaar voor passend onderwijs. We moesten dus echt komen tot een goede verantwoordingssystematiek.”

En dat lukte toen Flier om de tafel ging zitten met de administrateurs van de scholen, de mensen die goed zicht hebben op de financiële stromen en de administratiesystemen van hun school. Flier: “Dat is een goede zet gebleken. Ik zat met de juiste mensen aan tafel, en zij communiceerden het besprokene met hun eigen besturen. We hebben afspraken gemaakt over de onderdelen en activiteiten die de scholen financieel moeten verantwoorden, bijvoorbeeld

de reboundvoorziening, ambulante begeleiding en schoolmaatschappelijk werk. Ook zijn er uniforme afspraken gemaakt over overheadkosten van bijvoorbeeld de reboundvoorziening; elke school voert 10% op voor de inzet van leidinggevend en onderwijsondersteunend personeel. Doordat alle scholen dit soort kosten op dezelfde manier berekenen, kan ik ze goed vergelijken. Het bleek dus toch mogelijk om een format te maken voor de financiële verantwoording.”

GRIJS GEBIED

Scholen verantwoorden alleen de kosten van de zwaardere ondersteuning aan het samenwerkingsverband. De lichte vormen van ondersteuning, zoals extra mentorgesprekken of huiswerkbegeleiding, vallen onder de basisondersteuning en financieren de scholen met reguliere middelen. Flier: “In de inhoudelijke verantwoording komt de basisondersteuning wel aan de orde, maar in het format dat we voor de financiële verantwoording hebben gemaakt niet. Daar is trouwens wel discussie over: welke kosten vallen wel en niet onder passend onderwijs? Er is natuurlijk een grijs gebied. Wij hebben ervoor gekozen om in eerste instantie niet teveel activiteiten op het conto van passend onderwijs te zetten. Dat is veilig, maar we vinden ook dat scholen bepaalde zorgactiviteiten vanuit de reguliere middelen moeten betalen. Sommige scholen vinden echter dat er meer posten op passend onderwijs moeten worden weggeschreven.

We gaan het format straks natuurlijk goed evalueren en zo nodig aanpassen, maar voorlopig houden we ons aan de gemaakte afspraken. Dat geeft de scholen ook duidelijkheid.”

MEER INFORMATIE

Johan Flier
jflier@refsvo.nl

Op basis van een risicoanalyse heeft het samenwerkingsverband een ondergrens vastgesteld voor de algemene reserve; die ligt op 250.000 euro. “Het eerste jaar hielden we meer over”, vertelt Flier. “We waren voorzichtig, omdat we nog niet beschikten over ervaringscijfers. Later hebben we die middelen over de scholen verdeeld, waarover het jaar erna verantwoording is afgelegd. Inmiddels hebben we een beter beeld en houden we ons aan de afgesproken ondergrens. Houden we meer over, dan kunnen de scholen dat inzetten in het onderwijs, want we willen niet onnodig veel geld op de plank laten liggen.”

TIPS

- Leg de relatie tussen je ondersteuningsplan, de risicoanalyse en de verantwoording.
- Gebruik dezelfde indicatoren. Dat geeft inzicht en duidelijkheid.
- Ga met de juiste mensen, op het juiste niveau, in gesprek over de verantwoordingssystematiek.
- Geloof in je eigen kracht, en wacht niet op richtlijnen van het ministerie. Je bent zelf voldoende bekwaam om na te gaan of je met de goede dingen bezig bent.